

Bogád Község Önkormányzat

Környezeti fenntarthatósági Terve

(Local Agenda 21)

2013

1. Bevezető.....	3
2. Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép.....	5
2.1. A környezet állapota.....	6
2.1.1. Levegő	6
2.1.2. Vizek.....	8
2.1.3 Szennyvízhálózat, szennyvízelvezetés.....	9
2.1.4 Földrajzi elhelyezkedés	10
2.1.5. Természetvédelem	12
2.2. Település és épített környezet	12
2.2.1. Köztisztaság, hulladékkezelés	13
2.2.2. A lakosság környezettudatossága	13
3. Fenntarthatósági tervek és célok	14
3.1. A települési környezet tisztasága	14
3.1.1. Zaj- és rezgés elleni védelem	14
3.1.2. Levegőtisztaság védelem.....	16
3.2. Energiagazdálkodás.....	18
3.3. Zöldterület-gazdálkodás	19
3.4. Természeti és építészeti értékek védelme	19
3.5. Helyi közlekedésszervezés	20
3.6. Az épített környezet védelme	20
4. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program	21
4.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok	21
4.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok.....	22
4.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok.....	22
4.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok.....	22

1. Bevezető

Mi a fenntartható fejlődés?

Az emberiség, az egyes emberek és társadalmak közvetlenül vagy a gazdaság révén szükségleteik kielégítése érdekében természetes környezetükből veszik el azokat a javakat, amelyeket a földi rendszer létezése óta felhalmozott. A fenntarthatóság biztosítása azt kívánja tőlünk, hogy a jelen és jövő generációk létfeltételeihez szükséges természeti és épített környezet minőségét, értékeit megőrizzük. Ettől a rendszertől az ember annyit és olyan körülmények között vehet el, hogy ne sértse saját létkielégítésének jövőbeli esélyeit. A fenntartható fejlődés célja mindezek értelmében az emberi társadalom fenntartása.

Ebben a feladatban a környezet feltételként jelenik meg, amely azt jelenti, hogy addig a mértékig használhatjuk természetes környezetünk erőforrásait, amíg nem sértjük annak megújulási lehetőségét. A gazdaság a társadalom fenntartásának és ezen keresztül a környezet használatának eszköze. Ezt az eszközt bölcsen, a társadalom hasznára, a környezet sérelme nélkül kell használnunk.

Az EU a tagállamok mellett felkért társult országokat is, hogy az EU stratégiával összhangban készítsék el saját stratégiájukat. A Bizottság a fenntartható fejlődés stratégiáját meghatározó alapelvekről szóló, 2005-ben született deklarációja szerint az Unió elkötelezett a fenntartható fejlődés mellett, amely minden politikáját és cselekedetét meghatározza. Az Unió megújított Fenntartható Fejlődés Stratégiájának jóváhagyása a 2006. júniusi Európai Tanács napirendjén szerepelt. 1992-ben Rio de Janeiróban rendezett ENSZ Környezet és Fejlődés Konferencián elfogadott „Local Agenda 21” program („LA 21”) értékelése kapcsán fogalmazódott meg a fenntartható fejlődés helyi, lokális programja. Ezzel a modellel - általános „receptúrával” - a cél az, hogy elveket (vezérfonalat) fogalmazzon meg a helyi önkormányzat(ok), valamint a helyi lakosok, közösségek számára a fenntarthatóság tennivalóinak, helyi programjának kidolgozása, megvalósítása érdekében.

A „LA 21” program az általános érvényű fenntartható fejlődés konkrét, gyakorlati megvalósítását a helyi adottságok, érdekek alapján, az önkormányzat és a helyi lakosok, közösségek széleskörű együtt munkálkodásával javasolja folytatni. Az alapfeladat itt a helyi hatáskörben befolyásolható fejlődés (beruházások, fejlesztések, felújítások, intézkedések, szabályozás stb.) olyan irányú alakítása, amely mind jobban előtérbe helyezi „a helybeni” életminőség, környezeti állapot javítását, valamint a helyi erőforrások - talaj, vízkészlet,

energia, emberi- és jövedelemtermelő erőforrások stb.- tartamos, azaz nem kimerítő kiaknázását. További fontos elvárás, hogy valamennyi nem helyi erőforrásra támaszkodó, de helyi felhasználásban szerepet játszó beruházó-fejlesztő, termelő-szolgáltató- és fogyasztó törekedjen a fenntarthatóságot figyelembe vevő megoldások, eljárások igénybe vételére, szokások kialakítására. Ennek megvalósíthatóságát a megfelelő politikai akarat megléte és helyi társadalmi-közösségi kultúra jellege együttesen szabja meg és egy racionális tervezési folyamat útján kimunkált stratégia foglalja rendezett keretbe.

A fenntartható fejlődés nemzeti stratégia (FFNS) globális összefüggéseket is tükröző, nemzeti szintű prioritásai és fókuszai - az előzőekkel is összefüggésben - a következők:

- (a) a gazdaság anyag- és energiaigényességének racionalizálása;
- (b) a fenntarthatatlan társadalmi folyamatok kezelése és szabályozása;
- (c) környezeti rendszerek fenntartható hasznosítása.

A fenntarthatósági fejlődés szempontjainak figyelembe vétele az Európa Unió keretében benyújtott pályázatoknál is igen fontos.

Az Európa Uniós projektek tervezésekor javasolt eljárás a környezeti fenntarthatóságra történő hivatkozás és az azt szolgáló tervezett, gyakorlati törekvések bemutatása: ezért a pályázónak a környezeti fenntarthatóság elvének érvényesítését a pályázati dokumentáció egészében (célok, tevékenységek és eredmények stb.) érvényre kell juttatnia. A környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos tevékenységét összefoglalóan is értékelnie kell a pályázati adatlap megfelelő pontjaiban. A FF reális és ténylegesen érvényesíthető szempontjainak pályázatba történő megfelelő beépítése így “versenyelőnyt” jelent a pályázat elbírálása során.

A Fenntarthatósági Terv elfogadásával Bogád Község Önkormányzata vállalja, hogy működésében a fenntarthatósági szempontokat lehetőségeihez mérten figyelembe veszi és érvényesíti. A Fenntarthatósági Terv olyan irányelveket is tartalmaz, amelyek alapján az önkormányzat saját környezetvédelmi programját folyamatosan felülvizsgálja.

A település rövid bemutatása

Bogád község a Mecsek lábánál, a megyeszékhelytől délkeletre – mintegy 3 kilométerre - fekvő, több mint 1100 lakost számláló dinamikusan fejlődő település. Területe már a római korban is lakott volt, az Árpád korból fennmaradt első írásos emlék szerint a pécsi püspök

birtokaként tartották nyilván. A török dúlás után rövid időre elnéptelenedett, majd rác menekültekkel népesült be újra. Ma túlnyomórészt magyar a lakossága.

Infrastruktúrája kielégítő, a víz- és gázvezeték a település belterületén teljes mértékben kiépített, ahogy az áram is. A szennyvíz-csatorna kiépítése egy nyertes pályázatot követően a 2014-es évben fog megvalósulni. Ezen túlmenően a településen internet, telefon, kábeltévé szolgáltatások is elérhetőek.

A közúti közlekedés az 5611. számú úton bonyolódik, a burkolat állapotát tekintve a település egyes részein jó, míg más területeken kátyús, leromlott, közlekedésre kevésbé alkalmas. Az önkormányzati tulajdonú kiszolgáló utak állapota megfelelő. A tömegközlekedés a meghatározó jellegű a közlekedésben. Parkolásra kijelölt területek vannak a településen, ám befogadóképességük, illetve kihasználtságuk környezeti szempontból nem jelentős tényező. Kerékpárút nem található a településen, ezért sokan a főutat veszik igénybe a kerékpáros közlekedéshez mind a belterületen, mind azon kívül. A gyalogos közlekedés kiépített járdán történik.

Gazdasági szempontból a településen kevés álláshely található, a közeli megyeszékhely veszi fel az aktív korú lakosság nagy hányadát. Turisztikai szempontból településünk nem jelentős.

2.Környezeti és környezetvédelmi helyzetkép

Kiemelten fontos környezetvédelmi céloknak az alábbiakat tekintjük:

- Az illegális hulladéklerakók felszámolása,
- A Szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése, 100%-os rákötése
- Felszín alatti vizeket veszélyeztető tevékenységek visszaszorítása
- A településen keletkező zöld és egyéb komposztálható hulladékok hasznosítása,
- A szelektív hulladékgyűjtés rendszerének bővítése, a lakosság környezettudatos nevelése,
- A porszennyezés csökkentése, megszüntetése érdekében fásítás kül- és belterületeken,

A település rendezési terve is tartalmaz környezetvédelmi munkarészeket.

2.1. A környezet állapota

2.1.1. Levegő

Légszennyező anyagok emissziója :

A településen az alábbi forrásokból származnak légszennyező anyagok:

- Lakóházak, intézmények fűtése
- ipari, szolgáltató tevékenység
- mezőgazdasági tevékenység
- közúti járműforgalom

Fűtésből származó légszennyezés:

A település jelenlegi lakásszáma közel 350, a vezetékes gázellátás a belterületen biztosított. A gázellátásba bekötött családi házak jelentős részénél jellemző a kiegészítő vegyes tüzelés, melyek használati aránya a gázár emelkedésével együtt folyamatosan növekszik. Az intézményeknél gáztüzelés van.

Gazdasági tevékenységből származó légszennyezés:

Káros mértékű, azaz határérték feletti légszennyezést a helyhez kötött források a jelenleg ismert állapotban nem okoznak. Az üzemi telephelyek légszennyezése jellemzően tüzelőberendezésekből származik. Illékony szerves oldószereket (VOC) felhasználó, jelentősebb üzemi telephely nincs. A település határán lévő húsüzem működése miatt bűzhatás jelentkezhethet.

Közlekedés által okozott légszennyezés:

A település belterületén legjelentősebb átmenő forgalmat a 5611-es összekötő út jelenti. Ennek összes motoros jármű forgalma: 3030/nap. Az út kb. 2 km-es szakasza esik a belterületre.

A vasúti forgalom légszennyező hatása nem jelenik meg, tekintve, hogy a településen nincs vasúti közlekedés.

Környezeti levegőminőség (immisszió):

Levegőtisztaság-védelmi szempontból, a település teljes bel- és külterületére a 14/2001.(V.9.)KöM-EüM-FVM együttes rendelet által megengedett immissziós határértékek vonatkoznak. A településen immissziós mérőállomás nem működik. A levegő védelmével kapcsolatos tevékenységekről szóló, 21/2001.(II.14.)Korm. rendelet szerinti légszennyezettségi zónákat a 4/2002.(X.7.)KvVM rendelet hirdette ki. Ez alapján a település az alábbi zónacsoportokba tartozik, szennyezőanyag szerint:

Zónacsoport szennyezőanyagok szerint					
	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	Szilárd (PM10)	Benzol
Pécs környéke	F	C	F	D	F

Ökológiailag sérülékeny területek:

A vizsgált területen levegőtisztaság-védelmi szempontból „ökológiailag sérülékeny terület” nem található.

A közelben levő nagyobb városok (Pécs, Komló) adatai alapján becsülhető, hogy tartósan nem fordul elő határértéket meghaladó légszennyezettség, egyik szennyezőanyag esetében sem.

A meg növekedett portterhelés jellemzően közlekedési és mezőgazdasági eredetű. A burkolatlan utak, a szántóföldi művelésű területek nagy aránya, a kevés erdőterület, a védőfasorok hiánya egyaránt közrejátszik ennek alakulásában. A gázfűtés elterjedésével a tüzelésből származó szilárd légszennyező anyagok mennyisége ma már kevésbé jelentős. Az ólmozatlan benzin használatának köszönhetően, 1998 óta a szálló poron belüli ólomtartalom a kimutathatósági határ közelébe csökkent.

Mindezek alapján összességében kijelenthető, hogy a településen a környezeti levegő nem minősül szennyezettnek. A lakóterületre legjelentősebb hatást a település belterületén belüli közúti forgalom, és a tüzelőberendezések által kibocsátott légszennyező anyagok jelentenek. Emellett lényeges még a közlekedési és mezőgazdasági eredetű szálló por koncentrációja is, elsősorban szárazabb időjárási körülmények esetén. A jelentősebb üzemi légszennyező

források a belterületen (húsüzem, pékség) találhatóak.

Bűz, szaghatással járó tevékenységek:

- háztáji állattartás
- húsüzem működése

Jelentős légszennyező hatást okozó üzem, telephely nincs, a belterületen meglévő üzemek (pékség, húsüzem) jellemzően nem jelentenek terhelő hatást a környezetre. Kis mértékben, de még előfordul a belterületen az állattartás, elsősorban ló, illetve sertés tartása jellemző. Előfordult már panasz a tartással együtt járó szaghatások miatt. A húsüzem működése során a húsfeldolgozás és húskészítmény előállítása során észlelhető jelentékeny szaghatás.

2.1.2. Vizek

Felszíni vizek:

Bogád területén folyik át a Belvárd-Vasasi vízfolyás, valamint a Bogádi vízfolyás. A felszíni vizek közepes vízhozamukkal a II. vízminőségi osztályba tartoznak. A víz minősége a mikrobiológiai paraméterek tekintetében általános.

Felszín alatti vizek:

A település a 33/2000.(III.17.) Korm. rendelet alapján az „érzékeny terület” kategóriába tartozik.

Felszín alatti vizet veszélyeztető források:

- a lakossági meglévő és nem vízzáró szennyvízgyűjtő aknák, illegális szikkasztások,
- háztáji állattartás csurgalékvizei, a nem megfelelő trágyatárolási helyek, a hígtrágya nem megfelelő kezelése
- Húsfeldolgozásból származó szennyvizek kezelése és iszapok elhelyezése
- A mezőgazdasági termelők által használt vizek, illetve növényvédő-szer szennyezések

Folyékony települési hulladékok kezelése:

A gyűjtőaknában gyűjtött kommunális és szociális folyékony hulladékokat szippantó kocsival szállítják be a szennyvíztelep fogadó műtárgyába, a telep állattartási és ipari eredetű

folyékony hulladékokat nem fogad. A közszolgáltatást jelenleg Gradwohl János vállalkozó látja el, a begyűjtött szennyvizet a Tettye Forrásház fogadja be.

2.1.3 Szennyvízhálózat, szennyvízelvezetés

Vízellátás

A közüzemi vízellátó rendszer 1982. évben épült ki. A település belterületén teljes a kiépítettség, a külterület egy részén szintén.

Szennyvízelvezetés, tisztítás, elhelyezés

A településen jelenleg nincs kiépített szennyvízelvezető-hálózat. Kiépítése folyamatban van. A lakossági szennyvíztározókban felgyülemlett folyékony hulladékot tartálykocsik szállítják a befogadó-helyre. Sok esetben a lakossági folyékony-hulladék gyűjtők (szikkasztók) kiépítettsége nem megfelelő, a keletkezett folyékony hulladék a talajba juthat. Előfordul a szennyvíz szándékos kijuttatása is.

Vízrendezés, csapadékvíz elvezetés

Bogád közigazgatási területe a Kelet-Baranyai Tájegység belvízrendszerben helyezkedik el, belvíz-védekezési szempontból a belvízvédelmi szakaszhoz tartozik.

Bogád közigazgatási területe a belvíz veszélyeztetettségi index alapján kismértékben veszélyeztetett. A település meliorált mezőgazdasági területekkel van körülvéve.

A meglévő csapadékvíz elvezető hálózat hossza 7 km, zömmel szilárd burkolattal ellátandó nyílt árokhálózat.

Cél:

1. A vízbázis biztonságának fokozása, fejlesztése.
2. Felszíni vízkészletek lehetőség szerinti bővítése, állandósítása.
3. Belvízjárta területek és a vizes élőhelyek összehangolása.
4. A víz minőségromlás nélküli eljuttatása a fogyasztóhoz a szükséges mennyiségben, az ivóvíz szigorodó minőségi előírásainak betartása mellett.
5. Külterületi belvízprogram.

Feladatok:

1. Vízbázis védelem, monitoring hatékonyabb kiépítése.
2. Szennyvízhálózat kiépítése
3. Lakossági rákötés elősegítése, egyben megkövetelése.
4. A potenciális szennyező források számbavétele, lehetőség szerint megszüntetése, felszámolása.
5. Part menti területek rendezése, karbantartása.
6. Belterületi csapadékvíz- elvezető rendszer rekonstrukciója, folyamatos karbantartása.

2.1.4 Földrajzi elhelyezkedés

Bogád a Mecsek dél-keleti lábánál fekszik. A kedvező természeti adottságai – elsősorban talaj- és éghajlati adottságai – a mezőgazdaság számára nyújtanak térnyerési lehetőséget. Klímáját tekintve szub-mediterrán, enyhe téllal, korai tavasszal, meleg nyárral és hosszú ősszel. A csapadékeloszlás nem egyenletes, nyáron előfordulnak aszályos időszakok.

Napjainkban a rét és legelő szinte teljesen eltűnt a közigazgatási területről, csak a vízfolyások, útszélek, csatornapartokon fordul elő. A mezőgazdasági területnek pedig mintegy 80 %-át a szántóterület foglalja el.

Bogád határában napjainkban is *mezőgazdasági területek* uralják a tájat. A táj hasznosítását elsősorban a talajtani, éghajlati, vízföldrajzi adottságok határozzák meg, e paraméterek igen jó adottságként szolgálnak a mezőgazdasági termelés számára, a szántóterületek általában 3. minőségi osztályba tartoznak, de vannak kiemelt minőségű területek is.

A mezőgazdasági területek túlnyomó része *szántó*, melyet gyep, kisebb-nagyobb erdőfoltok, gyümölcsösök, a dűlőutak, vízfolyások mentén lévő erdősávok, ill. a vízfolyások nedves élőhelyei tarkítanak.

A térségre jellemző meleg, száraz éghajlat elsősorban a szárazságtűrő kultúráknak kedvez.

Bogád szántóterületein is túlnyomórészt melegigényes, szárazságtűrő növényeket, búzát, kukoricát, napraforgót termesztnek, igényesebb növények termesztésére elsősorban öntözés mellett nyílna lehetőség.

Bogád külterületén az *erdőterületek* aránya csekély, a külterületnek 7%-a, mindössze néhány erdőfolt, dűlőutat, vízfolyást kísérő erdősáv, fasor képviseli az erdőterületeket. A meglévő erdők, erdőfoltok legtöbbször elsősorban esztétikai (tájképi érték fokozása), klímajavító (páratartalom növelése, nedvesség megtartása) és mezővédő (defláció elleni védelem) szerepe van, de néhány erdőfolt, mint pl. a vízfolyások menti erdők természetvédelmi szempontból is jelentős (potenciális természeti területek). A külterületi erdők, erdősávok fő alkotó fajai a fenyő, az akác és a nyár.

Terület-felhasználási kategória szerint a Pécsi *vízgazdálkodási területekhez* tartoznak a település közigazgatási területén lévő *vízfolyások*, csatornák, ill. állóvizek.

A vízfolyások közül legjelentősebbek a Belvárd-Vasasi vízfolyás és a Bogádi vízfolyás. A vízfolyások csak tavasszal áradnak meg jobban, az év többi szakában alacsony a vízállásuk. A vízfolyások váltakozó vízállása, a folyamatos vízmozgás következtében a vízfolyások medrében, ill. parti sávjában értékes természet közeli növényzet, nádas, zsombékos, magas-sásos társulások, gyepterületek alakultak ki. A vízfolyások a térség ökológiai hálózatának fontos részei, összekötő elemek. A legjelentősebb vízfolyás folytonos ökológiai folyosó.

A közigazgatási terület egyetlen *álló vize* magánszemély által kialakított, horgászto céllal létrehozott tó a település határában.

Területünk *éghajlata* gyakorlatilag szub-mediterrán. A napsütéses órák évi összege meghaladja a 2080 órát, az évi középhőmérséklet 11,5 °C, évente 660 mm csapadék hull. A leggyakoribb szélirány az É-i, de elég nagy a D-i és a DNY-i szél gyakorisága, az átlagos szélesség 3,0 - 3,6 m/s között alakul. A terület szélérózióknak közepesen kitett.

A talajvíz 1-4 m körüli mélységben található, mennyisége tetemes. A település mélyen fekvő területein akár ennél kisebb mélységben is megjelenik.

A vizsgált terület *növényföldrajzi* szempontból a Mecseki flórajárás (Sopianicum) tagja. Több olyan növényfaj is előfordul itt, amely az ország más részein nem.

2.1.5. Természetvédelem

Napjainkban egyre hangsúlyosabban vetődik fel a természeti adottságok humán értékei használatának igénye, a természetes élőhelyek, tájképi értékek védelmének szükségessége, természet-közeli állapotok hosszú távú fenntartásának követelménye. Egyszerre kell a hasznosítás és a megőrzés – egyszóval a környezetgazdálkodás – szempontjait úgy ütköztetni, összehangolni, hogy a természeti adottságok és értékek, mint a közösség tulajdona, hosszú távon megmaradhasson, megújulhasson és szolgálhassa utódaink örömét és érdekeit. A fenntartható fejlődés elvét kell szem előtt tartani, tehát a jelenben meglévő erőforrásokat oly módon kell hasznosítani, hogy a jövő generáció számára is biztosított legyen az ezzel való gazdálkodás lehetősége.

2.2. Település és épített környezet

Úthálózat

Külterületi úthálózat

A területet átszelő 5611-es számú összekötő út (mellékút) a megyeszékhely és (Olaszon át) a 57-es főút között biztosítja a közúti kapcsolatot. A területrészen egyéb kiszolgáló útjai közt találunk szilárd burkolatút és földes, kavicsosat is.

Belterületi úthálózat

A belterületi szakaszok közül a 5611-es számú út „országos mellékút” belterületi szakaszai alkotják a belterületi főutat, amely állami kezelésben van. Az egyéb kiszolgáló utak önkormányzati tulajdonúak és kezelésűek. Az említett kiszolgáló, gyűjtő utak mintegy 3,5 kilométert tesznek ki, állapotuk megfelelő.

Autóbusz-közlekedés

A tömegközlekedésben meghatározó tényező. A legfontosabb irányokban a helyközi járatok biztosítják az ellátást.

Parkolás

A települési közlekedés parkolási helyzete vegyes képet mutat. Az intézmények közelében kijelölt parkolókon túl – a település családi házas szerkezetéből adódóan – a lakosság a saját ingatlanán belül lenne képes megoldani a parkolást. Ennek ellenére sok esetben a közlekedés biztonságát veszélyeztető módon, az út szélén parkolnak le. Különös gondot okoz a helyzet a vegyesbolt környékén, ahol a buszmegálló, egy útkereszteződés és egy nehezen belátható útkanyarulat fokozza a balesetveszélyt.

Kerékpáros-közlekedés

A településen nincs kerékpárút, ugyanakkor a kerékpáros forgalom sem jelentős. Idényszerűen (a nyári időszakban) megnövekszik a kerékpározók száma, a főút területét használják.

Gyalogosközlekedés

A gyalogos útvonalak nagyrészt kiépítettek. A belterületen 4,65 km hosszon van szilárd burkolatú járda. A járdák karbantartása folyamatos.

Vasúti közlekedés

Településünkön nincs vasúti közlekedés.

2.2.1. Köztisztaság, hulladékkezelés

Az önkormányzat a település területén keletkező kommunális, szilárd hulladék elszállításával a Dél-Kom Kft.-t bízta meg. A szállítást heti rendszerességgel végzik, mobil gyűjtőkocsival. Lomtalanítási akciót évente két alkalommal ingyenesen végeznek.

Bogád község Önkormányzata a törvényben előírtaknak megfelelően megszervezte, és rendeletben rögzítette a települési szilárd hulladékok kezelésével kapcsolatos kötelező szolgáltatás igénybevételét.

A településen összesen 2 helyen lesz kialakítva szelektív hulladékgyűjtő sziget, amelyeken a lakosság elkülönítve tudja gyűjteni az üveg, műanyag és papír hulladékokat.

A településen illegális hulladéklerakóról nincs tudomásunk, amennyiben jelzés érkezik, az önkormányzat megteszi a megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket. A Bogád Község Önkormányzat Képviselő-testületének a hulladékok kezelésével kapcsolatos rendeletszáma: 11/2012. (XII.03.).

2.2.2. A lakosság környezettudatossága

A közösségi lét illetve a tudatosság és a felelősségtudat befolyásolja a helyi lakosságnak a környezethez való viszonyát. Vizsgálni kell tehát a lakossági véleményeket, a társadalmi kezdeményezések célját és folyamatát, így képet kaphatunk arról miként merül fel igény a környezettel kapcsolatos tájékoztatásra és tudatformálásra. A gyerek- és fiatalkori nevelés mellett a közvetett felnőttekre ható tudatformáló tevékenység is nagy jelentőséggel bír. Igény látszik az egyén és a család szintjein kívül egy magasabb szinten történő mindennapi, rövid és

hosszú távon tapasztalható környezeti gondokra való odafigyelés gondolata. Ennek keretében a helyi rendeleteken és egyéb szabályozásokon kívül egy folyamatos és célravezető szemléletformáló tevékenységre is szükség van, hogy megértsék és elhiggyék, rajtuk is múlik a jövő környezete.

3. Fenntarthatósági tervek és célok

3.1. A települési környezet tisztasága

A közvetlen települési környezet képezi az ember mindennapi életterét. A települési közterületek (utak, járdák, parkok állapota) rendezettsége, tisztasága, a megfelelő növényzet – elsősorban őshonos, tájba illő fajok felhasználásával - nagymértékben javíthatja az ott élők közérzetét. A tisztaság és a növényzet számottevően növeli az ingatlanok értékét is.

Szerepe van a káros környezeti hatások, a porterhelés a gáz állapotú szennyező anyagok és a zaj csökkentésében.

Cél:

Kevesebb környezeti stressz hatást eredményező, jobb környezeti állapotjellemzőkkel rendelkező települési környezet kialakítása és fenntartása.

Feladat:

- Önkormányzatnak folyamatosan figyelemmel kell kísérni és be kell tartatni a rendeletben szabályozott közterületek tisztántartásának rendjét.

- A folyamatosan használaton kívüli, beépítetlen belterületi magáningatlanok rendben tartására, gondozására kötelezettség előírása.

- A településen szemétyűjtők kihelyezéséről és folyamatos fenntartásáról gondoskodni kell. A kihelyezésnél és pótlásnál figyelembe kell venni a jelentkező lakossági igényeket. Ezzel a forgalmas közterületeken képződő hulladék kulturált gyűjtése és elszállítása megoldható. Továbbá szankciók érvényesítésével, tettenéréssel, pénzbírsággal kell súlytani a drága szemétyűjtő edényeket megrongálókat.

3.1.1. Zaj- és rezgés elleni védelem

Üzemi zajforrások zajemissziója:

Határérték feletti zajkibocsátás, zajbírsággal sújtott üzemi telephely a településen nem ismert.

Közúti közlekedés zajterhelése:

Legjelentősebb forgalom a Kossuth utcán zajlik, mely a település főútja, és egyben az 5611 - es összekötő út is. Ennek megfelelően a teherforgalom is jelentős, a mezőgazdasági munkálatok idején a speciális mezőgazdasági gépek (nehéz, széles járművek) is nagy számban használják az utat. A gyűjtő utak forgalma az ott lakó magánszemélyek közlekedésére korlátozódik. A buszmegállók elhelyezése megfelelő, nem okoz határérték feletti zajterhelést.

A település nincs abban a helyzetben, hogy drasztikus intézkedéseket kellene hozni a zaj- és légszennyezés határértékeinek visszaszorítása érdekében. Önmagában a felsorolt pontforrások nem okoznak nagy problémát zaj és rezgés tekintetében. Ha a közlekedést elemezzük, akkor hamar bebizonyosodik, hogy könnyen felborulhat az ember és környezetének harmonikus kapcsolata. Itt már alapvető cél az a kettős feladatrendszer, hogy egyrészt a megengedettnél nagyobb zajt és rezgést meg kell előzni, másrészt a meglévő zaj- és rezgésterhelést a kívánatos mérték alá kell csökkenteni.

Segíti ezt a munkát:

- építészeti tervezés,
- településrendezés,
- építmények elhelyezése, kialakítása,
- utak karbantartása,
- sebesség korlátozás,
- út menti zajárnyékoló növények telepítése,
- megfelelő parkoló terület kiépítése.

Mindezekkel a tervezett munkákkal könnyebben tudja megvalósítani a települési közlekedés környezeti céljait.

Ezek:

- közlekedés eredetű területfoglalás,
- közlekedés eredetű hulladékcsökkentése,
- a tömegközlekedés színvonalának megőrzése,
- a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása,
- forgalmas útkereszteződések veszélyének csökkentése.

Célok:

1. A közlekedés eredetű zaj- és rezgésterhelés mérséklése.

2. Meg kell őrizni az ipari eredetű zaj- és rezgés vonatkozásában eddig elért, s tapasztalt kedvező helyzetet.

Feladatok:

1. Be kell tartani a vonatkozó zaj- és rezgés védelmi jogszabályokat, s a város zajvédelmi helyi szabályozását.
2. Növelni kell a zajvédő fasorok, erdősávok telepítését.

3.1.2. Levegőtisztaság védelem

Az utóbbi két évszázadban a földön a levegő összetétele jelentősen megváltozott, ugyanis egyes légköri nyomgázok és aeroszol részecskék légköri mennyisége világszerte rohamosan emelkedik. Az emberiség létfeltételeit is veszélyeztető következmények elkerülése csak nemzetközi összefogással lehetséges, amelyben Magyarországnak és a településnek is az arányos felelősség elve alapján kell szerepet vállalnia.

Az éghajlatváltozás kockázatát csak az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével lehetséges megelőzni. E gázok kibocsátása az energiatermelés, a közlekedés, egyes ipari tevékenységek és az intenzív mezőgazdasági termelés rovására írható, így a légkör védelme végső soron a nemzetgazdaságokat átszövő energetikai, közlekedési infrastruktúra, illetve a termelési-termesztési rendszerek fenntarthatóbb fejlesztését jelenti.

A globális folyamatok mellett helyi szinten nem az üvegházhatású gázok, hanem az emberi egészséget, az ökológiai rendszert és az épített környezetet is fenyegető légszennyező anyagok okoznak komoly gondokat. Ezek forrásai szintén az energetikai és más iparágak, a mezőgazdaság, a közlekedés, a szolgáltató ágazat, a lakossági fűtés – tehát antropogén eredetűek. Olykor a természet maga is nagymértékben hozzájárul a légszennyezéshez (vulkán kitörés, aszály, hévízforrások, stb.). A légszennyezők e csoportjának hatása általában jóval gyorsabban érzékelhető (napok, hetek, súlyos esetekben percek alatt), mint az üvegház hatású gázok esetében.

A légszennyező anyagok szilárd (por, korom, pernye), gáz (kéndioxid, nitrogén oxidok, kénhidrogén, ammónia, szénmonoxid, metán, alacsony forráspontú szerves anyagok) és gőz (üzemanyag gőzök, közepes és magas forráspontú szerves anyagok) lehetnek. A szilárd légszennyezőkhöz gyakran kötődnek az egészségre különösen káros szerves mikroszennyezők

(policiklikus aromás vegyületek, dioxinok, oldószer-gőzök, stb.). Ezen anyagok egy része a légkörben rövid élettartamú, így csak a kibocsátási pont szűkebb környezetében (néhány 100 m – néhány km) van jelentős hatásuk. Ugyanakkor egyes anyagok (pl. savas oxidok) regionális, mások (freonok, perzisztens szerves vegyületek) globális szinten is kifejtik káros hatásukat.

A települési környezetvédelmi programban nagy figyelmet kell fordítani a légszennyezők e csoportjába tartozó anyagok csökkentésére is, mivel ezek lokálisan és rövidtávon hatnak mind a lakosság egészségi állapotára, mind pedig az élővilágra és az épített környezetre.

Cél:

A jó levegőminőség fenntartása, a település környezeti levegőminőségének javítása, különösen a NO_x , SO_2 , és az ülepedő porszennyezés vonatkozásában.

1. Az ülepedő (és szálló) por- szennyezettség csökkentése.
2. A parlagfű további terjedésének megakadályozása, a jelenlegi elterjedési terület jelentős csökkentése.
3. Mezőgazdasági tevékenységekkel járó szaghatások csökkentése

Feladatok:

1. A belterületi utak tisztításának
2. A belterületi zöldfelületek területének esetleges növelése.
3. A település körüli véderdő kialakítása, növelése.
4. Kerékpárutak építése.
5. Hatóságilag erélyesebben érvényt kell szerezni a parlagfű rendeletben foglaltaknak.
6. A tulajdonosok figyelmeztető felszólítása.
7. A közterületi irtás anyagi és személyi feltételeinek javítása.
8. Autómentes nap bevezetése

3.2. Energiagazdálkodás

Világszerte erős törekvés mutatkozik a megújuló energiaforrások hasznosítására, egyrészt a fosszilis energiahordozók felváltása, másrészt a környezeti kockázat csökkentése, harmadrészt pedig az energiaimport függőség csökkentése érdekében (az Európai Unió energiaimportja 70 %, amit 2010-ig 50%-ra kíván csökkenteni). A megújuló energiaforrások alkalmazása a terület- és gazdaságfejlesztés kiemelkedő fontosságú területe gazdasági, szociális és környezeti szempontból egyaránt. A hagyományos fosszilis energiahordozók (kőszén, kőolaj, földgáz) ára egyre inkább emelkedik és utóbbiak esetében a készletek kimerüléséhez közeledve hosszabb távon még erőteljesebben fog emelkedni, amivel a lakosság jelentős része képtelen lesz lépést tartani. Másrészt, a kőolaj és gázárak növekedése nyomást fog gyakorolni a kőszén felhasználás növelése irányában, amely a már ismert környezetvédelmi problémák (savas eső, pernye, stb.) ismételt súlyosbodásához vezet, amennyiben megfelelő alternatív energiaforrások fejlesztése nem történik meg. Az elkövetkező 1-2 évtized átmeneti állapotnak tekintendő, amikor a hagyományos energiahordozók közül a legkisebb szennyezést okozó földgáz használatát célszerű növelni.

Célok:

1. A földgázzal való ellátottság növelése, a szilárd és folyékony tüzelőanyag felhasználásának visszaszorítása.
2. A takarékosabb lakossági és üzemi energiafelhasználás.
3. Az esetleges potenciális alternatív energiaforrások használatának kiterjesztése megfelelő propagandával.
4. A pazarló, a környezetre nézve ártalmas energiahasználat visszaszorítása.
5. Villamosenergia takarékos használata.
6. Helyi gépkocsi használat csökkentésének elérése.

Feladatok:

1. Környezetkímélőbb energiaforrásra átállók támogatása.
2. Az energiatakarékosság helyi szintű propagálása és elősegítése.

3. A nem hagyományos energiaforrások használatának ösztönzése, helyi programokkal, kapcsolódva az országos kezdeményezésekhez, akár az országos pályázatokra támaszkodó anyagi támogatással.

3.3. Zöldterület-gazdálkodás

Településközponti park kialakítása, gondozása, fejlesztése és a térburkolatok, közművek, épülethomlokzatok felújítását is tervezni kell.

A játszóterek parkosítása, a veszélyes játszóeszközök eltávolítása, folyamatos karbantartás.

Az erdők szakmai szintű működtetése, erdőgazdálkodás koordinálása a magántulajdonosok bevonásával is.

Cél:

1. A települési zöldfelületek állapotának szinten tartása, vagy javítása.
2. A közterületek talajának megóvása.
3. Intenzív kezelésű területek növelése (öntözés).
4. Köztéri elemek (padok, útbaigazító táblák) további kihelyezése
5. A belterület felmért természeti értékeinek, öregfáinak védetté nyilvánítása.

Feladatok:

1. Közösségi terek, területek fásítása, füvesítése.
2. Az elöregedett növényállományú területek rekonstrukciója.
3. A sós szórás helyettesítése környezetbarát módszerrel.

3.4. Természeti és építészeti értékek védelme

Az országos és helyi védettség alatt álló természeti értékek védelme, a mű- emlékek, régészeti lelőhelyek, a településszerkezet és a településkép védelme. Ezek állagmegóvásán túl törekedni kell a védett értékek körének bővítésére.

Cél:

Az országos és helyi jelentőségű védendő értékek feltárása; a védett és védendő értékek

állagának megóvása, társadalmi elismertségük növelése; a természetvédelem igényeinek szem előtt tartása a már elhatározott vagy tervezett térségfejlesztési programoknál (pl. úthálózati, iparterületi és közműves fejlesztési elhatározások).

Feladatok:

- A helyi és országos védettségű értékek állagának megóvása, fenntartása és a természetvédelmi területek tervezettnél megfelelő bővítése, a védelem kiterjesztése.
- Az értékek állapotának és a változásoknak nyomon követésére együttműködés kialakítása a természetvédelemben érdekelt/érintett szervezetekkel.

3.5. Helyi közlekedésszervezés

Az EU új közlekedésfejlesztési irányelve kimondja, hogy át kell gondolni a közlekedési infrastruktúrák rendszerét, és törekedni kell a meglévő hálózatokon, a meglévő feltételek javításával, környezetkímélő módon megoldani a gazdaság szállítási és személyforgalmi igényét. Az utak vonatkozásában a szélességnél figyelembe kell venni a távlati közművesítést (vízvezeték, földkábel) a csapadékvíz-elvezetést.

Feladat:

- Meglévő útszakaszok, belterületi utak korszerűsítése, biztonságossá tétele és karbantartása.
- A kerékpáros és gyalogos közlekedés népszerűsítése és feltételeinek javítása.
- Az előírt sebesség betartását elősegítő műszaki megoldások kialakítása.
- A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).
- A közlekedés környezeti hatásait (zaj, por) mérséklő növényzet telepítése.

3.6. Az épített környezet védelme

A település szerkezete, zöldfelület-rendszere, arculata nagyban meghatározza a lakosság hangulatát, egészségét, azaz döntően befolyásolja az életminőséget.

A település épített világa, az épületek, utak, műszaki létesítmények rendszere biztosítja a település működőképességét, az egyes települési funkciók közti szükséges kapcsolatokat.

Cél: A településkép harmóniájának fokozott védelme.

Feladat:

- A veszélyeztetett lakások, lakóépületek állapotát fel kell mérni, és rendbehozatalához megfelelő stratégiát kell kidolgozni.
- Az esztétikai, történeti és hagyományos szempontokat figyelembe vevő felújítási módszerek és programok megvalósítása a településkép kedvező befolyásolására.
- Térségi összefogással a turisztikai erőforrásainkat és vonzerőnket hasznosítani kell.
- A település teherbíró képességét (fizikai, gazdasági, ökológiai, pszichológiai) teljes mértékben ki kell használni, de nem szabad túllépni.
- A közcélú létesítmények és környezetük fenntartását, kulturált kialakítását az üzemeltetőkkel közös programban kell összefoglalni, elkészíteni és megvalósítani.
- Egységes, környezetbe illeszkedő hirdető- és útbaigazító tábla rendszer alkalmazása.
- Korszerű infrastruktúra hálózat kialakítása (pl.: elektromos közművek földkábelben létesíthetők).

7. A célok eléréséhez szükséges intézkedési program

4.1. Szervezéssel, intézkedéssel megoldható feladatok

1. Figyelemmel kell kísérni, hogy az állattartók a környezetvédelem szempontjából megfelelően kezelik a termelés során keletkezett mellékanyagok elhelyezését, hasznosítását. Továbbá a belterületi állattartás jogszabályi előírásainak betartását fokozottan kell ellenőrizni.
2. A közcélú létesítmények és környezetük fenntartására és kulturált kialakítására programot kell kidolgozni, és megvalósítani. Jogszabályi környezet felülvizsgálata, helyi rendelet szigorítása, határozottabb fellépés, szankcionálás.
3. El kell készíteni a helyi védelemre méltó természeti értékeink állapot-felvételét, ennek alapján ki kell munkálni a területek kezelési és fenntartási szabályait.
4. A településre jellemző, még fennmaradt táji értékek védelmét, a településrendezési tervben érvényesíteni kell.
5. A környezetvédelmi ismeretek terjesztése érdekében az iskolai képzés segítésére ismeretterjesztő kiadvány térítése az általános iskola számára. Szakmai segítség biztosítása az oktatók részére.
 Jeles környezetvédelmi akciók keretében szervezett iskolai programok támogatása. A környezettudatos szemlélet, életmód fejlesztése.
6. A helyi médiában induljon rendszeres környezeti tudatot erősítő, a helyi környezeti értékeket bemutató és megóvásuk módjairól tájékoztató sorozat.

7. A Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok teljesülésének felülvizsgálata.

4.2. Településüzemeltetési többletköltséggel járó feladatok

1. A település belterületén lévő rendszeresen kezelt zöldfelület, virágágyás talajának felújítása, szerves anyag pótlása.
2. Szilárd burkolatú utak, terek, parkolók rendszere takarítása, locsolása, az útszegély melletti földanyag eseti eltávolítása – a település teljes területén – a porszennyezés csökkentése érdekében.
3. A településen a csapadékvíz elvezetése szikkasztóárkokba történik, mely árkok karbantartásáról és tisztításáról folyamatosan gondoskodni kell.
4. A pollenszennyezés mértékének csökkentése érdekében a kezelt zöldfelületeken a kaszálást a növényzet virágzása előtt minden esetben el kell végezni. A közterületek fásítása során légszennyezés szempontjából kerülni kell a kedvezőtlen hatású fajok telepítését.
5. Felmérés készítése annak érdekében, hogy szükséges-e hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése a nagyobb forgalmú, frekvenciált helyeken.
6. Az illegális szeméttlerakó-, és szennyező anyag ürítési helyek felszámolása, a tevékenység tiltásának táblával jelölése.
7. A termékdíjas hulladékok teljes körére kiterjedő szelektív hulladékgyűjtési rendszer kidolgozása és megvalósítása.
8. A háztartási hulladékban lévő veszélyes hulladékok szelektív gyűjtési rendszerének teljes körű kiterjesztése.
9. Játsszótér vagy parkoló céljára használt zöldfelületek kitaposott növényzetét pótolni kell és az eredeti funkcióját helyreállítani.

4.3. Beruházási és fejlesztési forrásokat igénylő feladatok

1. Az ivóvíz minőségének felülvizsgálata.
2. Önkormányzati utak minőségének fenntartása, javítása.
3. Szennyvízhálózat kiépítése, majd karbantartása.

4.4. Nagyberuházások megvalósítását igénylő feladatok

1. A biztonságos gyalogosközlekedés elősegítése (járdák, gyalogátkelőhelyek létesítése).

2. Települési, vagy intézményi szinten megvalósítható alternatív energiaforrások felhasználási lehetőségeinek számbavételét követően utána kell járni, hogy milyen alternatív energiaforrást előállító üzemek épültek az országban és azok milyen hatásfokkal dolgoznak. A megtérülő projekt kidolgozása, majd megvalósítása.

Bogád, 2013. november 20.

Pfeffer József
polgármester

KIVONAT

A képviselő-testület 2013. november 19-én megtartott ülésének jegyzőkönyvéből

A napirend 5. pontja

93/2013. (XI.19.) sz. képviselő-testületi határozat

Bogád Község Önkormányzat képviselő-testülete a tervezetnek megfelelő tartalommal elfogadja Bogád község Környezeti Fenntarthatósági Tervét.

Határidő: értelemszerű

Felelős: Pfeffer József polgármester

Pfeffer József sk.
polgármester

Ruppert Edina sk.
körjegyző

A kiadmány hitelülül:

